

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus VII. De Excessibus Privilegiatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

quando in eis divina officia celebrant, possunt post Missarum solennia, & vespertinas, ac matutinas laudes benedictionem solennem super populum largiri. Alibi autem publicè aut per vias, civitates, castra & villas, populis & plebibus benedictionem facere, vel impartiri non valeant. Nisi hoc eis expresso Apostolico privilegio sit concessum. Nec eis licitum sit aliis, quàm Monasteriorum suorum conversis, & qui ad illa convolverint, & in quos Ecclesiasticam, & quasi Episcopalem jurisdictionem obtinent, primam clericalem conferre tonsuram. Nisi eis id competat ex pleno præfatæ Sedis indulto.

1289 Ex dictis iuribus sequitur. 1. Abbates, & alios Episcopis inferiores Ecclesiarum Prælatos, quibus à Sede Apostolica concessus est usus mitræ, hac uti posse etiam in provincialibus Conciliis, & Episcopaliibus Synodis, eo tamen discrimine, ut, si non sint exempti, utantur mitris simplicibus, albis, ac planis; si autem exempti, tantum aurifrisatis, non tamen aureas, vel argentæas laminas, vel gemmas habentibus.

1290 Sequitur 2. quamvis non omnibus Abbatibus, & aliis Ecclesiarum Prælatibus Episcopo inferioribus, ratione dignitatis propriæ competat usus mitræ, & Pontificalium (ex cit. c. *Ut Apostolica*, ibi: *quibus non competit ex propria dignitate, quod mitræ, & aliis Pontificalibus uti possint*) posse tamen illis de jure communi uti ex privilegio concessio in Ecclesiarum suarum gloriam, & honorem in propriis Ecclesiis, in aliis autem locis exemptis, & non exemptis mitris uti eis licere, prout concessa eis ab eadem Sede indulta permittunt, jure nimirum speciali.

1291 Sequitur 3. Abbates, & Prælatos prædictos, qui habent jus mitræ, ac Pontificalium, & Ecclesiæ suæ pleno jure præsent, ex privilegio de jure communi præter facultatem post missarum solennia, vespertinas, ac matutinas laudes, benedictionem super populum largiendi, posse conferre primam tonsuram suorum Monasteriorum Conversis (non autem aliis;) nisi plus competat ex indulto Apostolico. Et quamvis aliqui hoc extendant ad ordines etiam minores, textus tamen de hoc nihil dicit. Unde necesse est hanc potestatem, quoad minores ordines, ex aliis indultis esse concessam, cum generali consuetudine, ac

praxi confirmetur, de quo Sylvester V. Ordo, 3. q. 2. Nec juvat, quod in textu sermo sit de habentibus jurisdictionem quasi Episcopalem; hæc enim non importat potestatem ordinis.

Not. autem ea verba in cit. c. *Abbates*, 1279. 3. *Nec eis liceat aliis, quàm suorum Monasteriorum Conversis, & qui ad illa convolverint, & in quos Ecclesiasticam, & quasi Episcopalem jurisdictionem obtinent, primam clericalem conferre tonsuram*, ex Trid. Sess. 23. c. 10. intelligenda, ne cuiquam, qui Regularis subditus non est, tonsuram, vel minores ordines conferant, ut rectè notat Wagnereck in Exegesi ad cit. c. *Abbates*.

ARTICULUS VII.

De Excessibus Privilegiatorum.

PER excessum, quem faciunt Privilegiati, ratione, vel occasione privilegiorum, intelligitur *abusus*. Pro intelligentia illius regula, quæ habetur c. *privilegium*, 11. q. 3. & statuit, *privilegium amitti per abusum*, Suarez l. 8. de Legibus c. 36. triplicem *abusum* distinguit: unus est *quasi formalis* in ipso actu, privilegii excedendo usum, nempe faciendo plus, quàm privilegium concedit, ad quem proinde spectat omnis injusta, & irrationabilis extensio privilegii. Secundus *abusus* dici potest *occasionalis*, in quo privilegium se habet per modum objecti, seu potius occasionis moventis; ut cum quis ex privilegio sumit occasionem delinquendi. Tertius est, cum quis suis pravis moribus directè repugnat fini privilegii, seu destruit fundamentum illius: sic beneficiarius habens privilegium, ut sit absens propter studium, dicitur eo abuti, quando neglecto studio aliis actionibus inutiliter occupatur. Quamvis autem multa jam dixerimus supra de abusibus privilegiorum; & consequente illorum ex ea causa amissione; in sequentibus tamen attingemus in particulari ea tantum, quæ in hoc titulo à sacris canonibus insinuantur. Complures ejusmodi excessus, per Ordinarios ad Pontificem delati habentur in c. *Cum & plantare*, 3. h. r. nimirum, quod Regulares aliqui privilegiis sibi à Sede Apostolica concessis abutentes, Ecclesias, & decimas de manu Laicorum sine consensu Episcoporum recipiant; quod excommunicatos & interdictos ad Eccle-

Ecclesiastica recipiant Sacramenta, & ad sepulturam admittant in cunctis Ecclesiis suis præter eorum conscientiam; & instituant, & amoveant Sacerdotes; & fratribus eorum ad elemosynas querendas euntibus est indultum eis, ut in adventu eorum jucundo semel in anno aperiantur Ecclesie: atque in eis Divina celebrentur officia, plures ex eis de una sive de diversis domibus ad interdictum locum sapius accedentes, indulgentia privilegiorum nostrorum in celebrandis officiis, & sepeliendis mortuis abutuntur, & mortuos apud interdictas Ecclesias sepelire præsumunt. Occasione quoque confraternitatum, quas in pluribus locis faciunt, robur & auctoritatem Episcopalem enervant, dum contra eorum sententiam, sub aliquorum privilegiorum obsentu munire cunctos intendunt, qui ad eorum fraternitatem voluerint se conferre.

1294 Contra hos excessus Alexander III. in Concilio Lateranensi statuit sequentia 1. Ne Regulares quicumque Ecclesias, & decimas recipiant à Laicis sine consensu Diocesanorum; 2. Ne excommunicatos, & interdictos admittant ad divina, etiam si ejusmodi Regulares sint exempti. 3. Ne iidem in Ecclesiis ad ipsos non pertinentibus pleno jure, instituant, nec destituant Clericos, inconsultis Episcopis, licet hi teneantur ipsis rationem competentem reddere de temporalibus. 4. Quod Confratres, etiam exemptorum Regularium: seu oblato eorum, qui in totum se non transfulerunt, judicari possint ab Ordinariis, sicut alii Parochiani; ut habetur in cit. c. Cum & plantare, cujus clausula est: quod autem de prædictis Fratribus (nimirum Templariis, & Hospitalariis) dictum est, ab aliis quoque Religiosis, qui presumptione sua Episcoporum percipiunt jura, & contra canonicas eorum sententias, & tenorem privilegiorum nostrorum venire præsumunt, præcipimus observari. Si enim contra institutum hoc venerint, & Ecclesia, in quibus ista præsumserint, subiaceant interdicto: & quod egerint, irritum habeatur.

1295 Circa istam constitutionem not. 1. quod Pontifex expresse loquatur de illis solum Regularibus, qui præsumptuose, sicut Fratres Templi, & Hospitalis (nam de his potissimæ querelæ allatæ sunt quoad excessum in usu privilegiorum, ut ex ipso textu patet) jura Episcoporum percipiunt, & contra canonicas eorum sententias, ac te-
Tem. V.

norem privilegiorum à Pontificibus concessorum venire præsumunt; igitur non de illis, qui juxta tenorem privilegiorum sibi concessorum procedunt; & valide, ac licite illis utuntur, quantum est vi hujus decretalis Constitutionis, quæ non agit contra utentes jure sibi specialiter concessio, si usum exercent juxta tenorem privilegii sibi facti.

Cæterum not. 2. quando dicitur 1296 Regulares non posse Ecclesias, vel decimas recipere de manu Laicorum sine consensu Episcopi, id in multiplici sensu posse intelligi. 1. quando illas Laici violentè, ac injustè sine omni titulo detinent; 2. quando quidem injustè, tamen cum aliquo titulo, saltem de facto, habito ab inferioribus Prælatis. 3. quando habent justè in proprietatem, puta Pontificis dispensatione & concessione. In primo casu Regulares non possunt eas recipere à Laicis, nisi restituant his, quibus debentur; nam alia Laicis dispositio nulla competit de Ecclesiis, & rebus earum, ne quidem de consensu Episcopi, ex c. Inter dilectos. 6. §. Cæterum, de fid. instrum. in secundo autem casu, accedente Episcopi consensu possunt; quia sic revertuntur ad usum Ecclesiasticum, licet reddantur alteri Ecclesie, vel loco Religioso, per c. Cum Apostolica, 7. de his, quæ sunt a Prælato; c. fin. 16. q. 1. cum c. 2. de decimis, in 6. id, quod etiam procedit in tertio casu; quia tunc ejusmodi proventus, ac decimæ sunt laicales, de quibus Laici disponere possunt.

Not. 3. ex cit. c. 3. §. Excommunicatos, 1297 quod Regulares, etiam exempti, teneantur vitare excommunicatos ab Episcopis, non toleratos, exemptione in ordine ad hunc effectum illis non patrocinante; cum illa obligatio, vitandi tales, non fundetur in potestate Episcopi, à quo exempti sunt; sed in lege, ut dicemus tit. 39. Et ideo excommunicatio minor, quam incurrunt ex illicita communicatione cum excommunicatis, pariter à jure, non ab Episcopo illis infligitur.

Not. 4. ex hoc, quod Regulares, etiam exempti habeant Jus Patronatus respectu alicujus Ecclesie, sibi non subjectæ pleno jure, nimirum etiam quoad populum, etsi eis competat jus præsentandi Clericum ad eam Ecclesiam vacantem, institutionem tamen, ac destitutionem præsentati pertinere ad Ordinarium, in cujus diocesi est

ea Ecclesia, licet ab instituto in illa exigere valeant rationem temporalium, ut constat ex dict. n. 1294. Ubi tamen nota, si Regulares huic contravenirent, etsi eorum Ecclesiarum, in quibus ista præsumpserint, interdicto supponantur, non esse tamen ipso facto, sed per sententiam Judicis, ibi: *subjaceant*, quod imperativi est, ac executionem respicit; Sic Hostiens. & Abb. in cit. c. *Cum & plantare. §. Religiosi.*

Not. 5. quando dicitur, oblatos quarundam Religionum etiam exemptarum, etiam gaudere istarum privilegiis, debere intelligi de his, qui se, & sua in totum transtulerunt in ejusmodi Religionem; secus manere subiectos jurisdictioni Ordinarii, sicut alios eorum Parochianos, ex cit. c. 3. *§. Confratres.*

Not. 6. Regulares, quibus ex privilegio competit, posse mortuos ad sepulturam recipere, excedere recipiendo defunctos in excommunicatione, & in suis coemeteriis, vel Ecclesiis tumultando, c. *ad hac*, 5. h. t. cum grave sit, eis in morte communicare, quos, dum viverent, Ecclesia à suo sinu pro suis excessibus segregavit.

1298 Not. 7. excedere Regulares, si in Oratoriis suis privatis campanas habeant, easque publicè compulserint, ex c. *Parentibus*, 10. h. t. ubi Cælestinus III. Episcopo Abulensi hac super re ad ipsum recurrenti, scripsit: *respondemus autem consultationi tuæ, quod non licet eis hoc agere quin potius per te, per censuram Ecclesiasticam, appellatione remotâ, coercendi sunt, ut ita sint suo jure contenti, quod justitiam non impediatur aliorum.* Ubi nota, quod licet hic textus videatur contrarius alteri, in c. *Nimis*, 16. de excessib. Prælator: ubi inter alias querelas Regularium contra Prælatos Ecclesiasticos, fuit, *quod non permittant eos habere campanam in suis Ecclesiis, vel oratoriis*, ut notavimus in superior: facile tamen ambo conciliantur observando cum Abbate in c. *Nimis*, n. 2. & 5. quod c. *Nimis* loquatur de campanis in Ecclesiis, vel oratoriis publicis, quæ sunt in Regularium Monasteriis, vel Collegiis; & c. *Parentibus*, de campanis, in Ecclesiis, vel Oratoriis eorum privatis, existentibus in privatis eorum Monasteriis.

1299 Not. 8. in c. *Tuarum*. 11. h. t. inter excessus privilegiatorum numerari 1. si falso cruce signatos Laicos illiteratos mittant

ad colligendas elemosynas vi privilegii, quo ad eum finem licet eis mittere Clericos, & Fratres ex ordine suo. 2. si in Ecclesia sibi non plenè subiecta sanguinis effusione polluta, & necdum reconciliata, etiam contra interdictum Ordinarii divina officia celebrent. 3. Si vi privilegii, Confratres suspensos restituendi ad divina officia, ad eadem restituant extraneos, & non Confratres, suspensos ab Episcopis. 4. Quod Laicos quosdam cum Uxoribus in domo propria commorantes (à quibus annuatim aliquid accipiunt) ab Episcoporum potestate eximant. Hos excessus Fratribus Hospitalis S. Joannis Archiepiscopus Lugdunensis objecit, & ad Innocentium III. detulit.

Ad quæ respondens Pontifex statuit. 1. ut his, qui commiserint primum excessum, mittendo pro elemosynis Cruce falso signatos, Ordinarius interdicit officium prædicationis in tota sua provincia; missos autem, si Laici sint, excommunicet; si Clerici, ab officio, & beneficio suspendat, non obstante privilegio, & appellatione. Eos, qui delinquant in secundo, suspendat, & divina celebrare non permittat, dum Ecclesia sit reconciliata. Illos, qui in tertio, pariter suspendat, & restitutos in eandem suspensionem reducat. 4. Demum taliter exemptos, etiam appellatione remotâ, ad parendum compellat; sic Innocentius III. in cit. c. *Tuarum*.

Not. 9. Exemptis non licere in loco non exempto Ecclesias, Oratoria, vel Capellas ædificare, sine Diocesani licentia, ut habetur c. *Auctoritate*, 4. de privileg. in 6. nec in sic constructis, tempore interdicti, exceptis casibus expressis in jure, celebrare, aut facere celebrari divina; secus ab Ordinariis compescendos; item sententias, quas talium Exemptorum Conservatores in Ordinarios prædicta illis inhibentes tulerint, revocari, ac nullas esse, ut dicitur in cit. c. 4. *§. Et si quas.*

Not. 10. Privilegiatis, seu exemptis, nec in locis exemptis licere construere Ecclesias, Oratoria vel Capellas, nisi super hoc habeant speciale privilegium Sedis Apostolicæ; sic Alexander IV. in cit. c. *Auctoritate*, §. *Inhibemus insuper*. Nam in loco etiam exempto Summus Pontifex est Diocesanus, seu Ordinarius, ut notat Gloss. in dict. c. *Auctoritate*, V. *compescantur*; ergo cum generaliter prohibitum sit

ne quis ædificet Ecclesiam, Oratorium, vel Capellam sine licentia Ordinarii, ut dicitur c. *Nemo*, 19. dist. 1. de Consecrat. necessaria illis in eo casu erit licentia Papæ.

Not. 11. Etiam exemptis non licere comparere in iudicio agendo, vel defendendo causas hominum liberorum in propriis eorum causis, hoc est, quarum commodum & incommodum ad hos spectat; quia sic redderent aliis colligantibus causam difficiliorem, in se illam assumendo contra ipsos, ut dicitur dicto c. *Auctoritate*, §. Causas quoque.

Not. 12. in c. *Episcoporum*, 8. h. t. in 6. Clementem IV. Episcoporum, & aliorum Prælatorum querelis frequentibus excitatum, statuisse, ne alieni, seculares aut regulares, quantumcunque exemptionis, seu libertatis Sedis Apostolicæ privilegiis communiti, cujuscunque Ordinis, religionis, status vel conditionis existant, scientes celebrent, vel faciant celebrari divina in civitatibus, castris, villis (nisi quantenus eis à jure conceditur) seu locis aliis *interdictis ab Ordinariis*, sive delegatis iudicibus, vel à jure, aut excommunicatos publicè, vel interdictos ad divina officia, seu Ecclesiastica Sacramenta, vel Ecclesiasticam sepulturam admittant. Qui verò contra præsumpserint (præter alias pœnas à jure statutas) ingressum Ecclesiæ sibi noverint interdictum: donec de transgressione hujusmodi ad arbitrium ejus, cujus sententiam contempserint, satisfecerint competentem.

1302 Ex hoc autem textu nascitur controversia, an hæc constitutio decretalis, ac ejus pœna, solum procedat contra *Exemptos*? an etiam contra *non exemptos*? Barbosa in dict. c. 8. n. 3. ait, sententiam, qua tenet comprehendendi Exemptos, & non exemptos, in rigore juris veriore esse, & magis aptari literæ hujus textus, *quantumcunque Exempti*; oppositam autem (quod comprehendat solos exemptos) benigniorem esse, & gravissimorum auctoritate suffulram, in praxi defendi posse. Mihi videtur comprehendendi eâ decretali solos non subiectos, consequenter exemptos; videtur posse probari 1. ex textu, ibi: *ne alieni seculares, vel regulares*, quantumcunque exempti, celebrent, &c. ubi nota, *alienos* propriè dici extraneos, ut notat Pereyra in Elucidario n. 1766. ex Spigel. V. cod. subiectus autem, seu dice-

cesanus, respectu sui Episcopi non est extraneus; adeoque nec *Exemptus*; ergo textus loquens de *alienis* intelligi non debet (maximè in dispositione pœnali) de dicecesanis, sed tantum non subditis, ac Exemptis. 2. cum hæc constitutio lata sit ad querelas Episcoporum, ne ipsorum sententiæ contemnantur, in eo censendus est Pontifex, per hoc decretum pœnale melioram constituere voluisse, contra quos Episcoporum querelæ erant, ut à Summo Pontifice coercerentur; Sed pro subditis propriis Episcopi hoc auxilio non egebant; secus pro non subditis, & Exemptis; ergo.

Dices: particula *quantumcunque* ex-1303
emptis non est restrictiva, sed magis ampliativa; ergo cum textus indefinitè loquatur de scienter divina celebrantibus in loco interdicto, ampliativè sumi debet, quando additur ad verbum *celebrantibus* in loco interdicto, ut comprehendat quoscunque taliter celebrantes, etiam si sint exempti quocunque demum exemptionis privilegio; sed sic includit etiam non exemptos; ergo. R. Dato anteced. dist. conseq. ergo ampliativè sumi debet, quando additur celebrantibus in loco interdicto, intra latitudinem termini *celebrantes*, de quibus loquitur textus C. Secus, N. conseq. dist. subsumptam: sed sic comprehendit etiam non exemptos, si sunt alieni C. si non sunt alieni, N. subsumptam; quia textus expressè loquitur de celebrantibus non indefinitè, sed *de alienis celebrantibus* in loco interdicto; inter hos autem sunt privilegiati, & non privilegiati; ergo rectè adhuc, salvatur etiam illius particule ampliatio, si dicatur eam constitutionem cadere *in omnes alienos, etiam eos, qui ceteroquin privilegiati sunt*.

Not. 13. Religiosis sub pœna excom-1304
municationis reservatæ ipso facto incurrendæ interdictum esse, 1. ne Clericis, vel Laicis ministrent Sacramentum extremæ Unctionis, & Eucharistiæ tanquam viatici; 2. ne matrimonia solemnizent, seu solemniter benedicant sine obtenta expressa licentia Presbyteri Parochialis; 3. ne excommunicatos à Canone, vel sententis per statuta provincialia, aut Synodalia promulgatis à culpa, & pœna absolvant; & sic incursum ab eis excommunicationem, per Ordinarios posse denuntiari, nullo illis quoad hoc suffragante exemptionis,

ptionis, vel alio privilegio; sic etiam statutum est in Clement. *Religiosi*, 1. de privileg.

1305 Circa istam constitutionem advertendum, 1. illam procedere in Religiosis etiam exemptis, ibi: *nullo suffragante exemptionis privilegio*. 2. quando dicitur in textu: *vel Sacramentum Eucharistia ministrare*, intelligi vi verborum, tam sanis, quam moribundis; sed de sanis, imò etiam infirmis usus obtinet contrarium; his enim licitè præbent communionem in suis Ecclesiis, imò etiam, ubi licitè celebrant, dummodo non tanquam viaticum. 3. dictas pœnas non esse sublatas per Tridentinum, quod Sess. 24. c. 1. de Reform. matr. statuit suspensionem in Regulares, qui sine licentia proprii Parochi sponfos solenniter benedicunt. Nam lex etiam pœnalis, priorem non revocat, nisi exprimat; vel ei in totum, vel partem contrarietur. 5. Dictam constitutionem pœnalem in Clement. cit. expressè solum loqui de Religiosis, quo nomine non veniunt Clerici non Regulares. 6. Textum non statuere illas pœnas in prædictos actus exercentes, nisi id faciant *presumptuosè*, ut patet ex textu ibi: *presumpserint*.

1306 Advertendum 7. Regularem non agere contra dictam constitutionem, exercendo illos actus (v. g. assistendo matrimonio, vel moribundo extremam unctionem ministrando) si eos exerceat, *credens Parochiano dicenti, se habere licentiam à suo Pastore, recipiendi ab aliis etiam Regularibus*; quia tunc non agit *presumptuosè*; ita Sanchez l. 3. matr. D. 37. n. 1. & alii qui addit n. 8. sufficere licentiam Parochi, esto nondum sacerdos sit; quia solum exigitur licentia *proprii Sacerdotis*, quo nomine venit *proprius Parochus*, licet Sacerdos non sit, ut notant communiter Doctores apud Barbof. n. 13. in Clement. *Religiosi*; id, quod etiam procedit de licentia Episcopi, vel Vicarii generalis. 10. Dicta constitutioni pœnali non esse locum, in casibus iure, vel speciali privilegio, potestate Regularibus competente ad illos actus, v. g. ut *suas familiaribus* ministrent ea Sacramenta, ut constat ex textu, ibi: *preterquam in casibus à jure expressis, vel privilegiis Sedi Apostolica concessis eisdem*. 11. Nec esse illi locum, si Regularis absolveret excommunicatum ab homine; textus enim ex-

pressè loquitur tantum de excommunicatis à canone, vel statutis provincialibus, aut Synodalibus.

Not. 14. in eadem Clementina, §. 1307 *Quibus*, dictis Regularibus sub præcepto obedientia, & comminatione maledictionis æternæ, inhiberi, 1. *ne Prælati Ecclesiarum detrahant in sermonibus*, hoc est, in prædicationibus, & concionibus suis, & quidem adeo, ut delinquentes per duos menses subjacere debeant illis pœnis, quæ secundum regulam, vel statuta propter gravia delicta, vel culpas eis imponi consueverunt. Sic §. *Quibus*.

Secundò, ne Laicos ab Ecclesiarum suarum accessu, vel frequentia retrahant, intellige modis illicitis; 3. ne indulgentias indiscretas (nimirum, ut notat Glossa hic V. eodem) non concessas, fallas, supposititias, vel legitime revocatas, aut suspensas, promulgent, in quo non est dubium à nonnullis vehementer excedi; 4. ne quando intersunt testamentis conficiendis, testatores retrahant à debitis restitutionibus, à faciendis legatis Ecclesiis matricibus, seu Cathedralibus, & aliis.

Quintò, *ne legata, debita, vel ablata incerta fieri, seu erogari procurent sibi, aut aliis singularibus sui ordinis Fratribus, vel Conventibus, in aliorum præjudicium*, nimirum eorum, quibus debentur, vel quibus legare volebant, vel quibus competit dispositio de incertis malè obtentis, ut notat Glossa ibid. V. *in aliorum*. 6. Ne præsumant quemquam à casibus Sedi Apostolicæ, vel locorum Ordinariis reservatis absolvere. 7. Ne contra personas etiam Ecclesiasticas (præsertim coram delegatis Papæ) suam justitiam prosequentes, eas indebitè vexare, aut ad plura loca (causâ eas conveniendi) trahere præsumant.

Not. 15. de secus agentibus in ead. 1308 Clement. sic loqui Pontificem: Si qui verò præmissa, vel aliquod de præmissis, attentare præsumperint, per duos menses subiaceant pœnis illis, quæ secundum eorum regulam, vel statuta pro gravibus criminibus, seu culpis eis consueverunt imponi; Super quibus absque manifesta necessitate cum eis non valeat dispensari. Cœterum Prælati eorum, nisi de iis, quæ occasione præmissorum excessuum, ad eos quoquo modo pervenerint, Ecclesiis, aut personis Ecclesiasticis damnificatis, vel laicis satisfactionem plenariam exhibuerint

intra

intra mensē, postquam super hoc fuerint requisiti, suspensionis sententiam usque ad satisfactionem debitam eo ipso incurrant, non obstantibus præmissis statutis, aut quibuslibet privilegiis, cujuscunque tenoris existant.

1309 Not. 16. Prædictæ constitutioni ad finem ejusdem Clementinæ in §. sanè, apponi hanc moderationem: sanc Religiosis illis, quibus est ab Apostolica Sede concessum, ut familiaribus suis domesticis aut pauperibus in hospitalibus suis degentibus, Sacramenta possint Ecclesiastica ministrare: nullum ex præmissis volumus quoad hoc præjudicium generari. Quid porro in hoc privilegio veniat nomine familiarium domesticorum, dicemus infra an. 2351.

ARTICULUS ULTIMUS.

De privilegiis viva vocis oraculo concessis.

1310 Privilegium viva vocis oraculo concessum dicitur, quod Pontifex Romanus concedit vocetenus, & non scripto proprio. Non est dubium plura Regularibus privilegia solo vivæ vocis oraculo esse concessa. Quia tamen postea Gregorius XV. & sub hoc Urbanus VIII. ea revocavit, ille quidem quibusdam exceptis (illis nempe, quæ concessa, ad instantiam Regum, vel manu alicujus Cardinalis firmata sunt) iste verò omnia sine ulla exceptione: à nonnullis disceptatur, an jurisdictione, quæ in iis privilegiis concessa fuerat, etiamnum licitum usum habeat? quibusdam affirmantibus, negantibus aliis; ideo ad calcem hujus tituli breviter subjungemus ea, quæ in utramque partem disputantur. Quæstio igitur præsens est, an non obstantibus dictorum Pontificum constitutionibus, privilegia Regularibus vivæ vocis oraculo concessa, consequenter facultates in illis concessæ maneat revocata?

§. I.

Proponitur sententia affirmans revocationem.

1311 In hac controversia, opinionum sibi oppositarum, Cardenas in Crisi Theolog. ad propositiones damnatas ab Innocentio XI. dissertat. 2. c. 6. §. 2. n. 315. de sententia negantium revocationem sic loquitur: *Numquam potui mihi in animum inducere, eam opinionem esse verè probabilem, sed semper existimavi, eam certò falsam; mihi enim*

evidens est, privilegia Regularibus vivæ vocis oraculo concessa à Romano Pontifice, ex constitutione Urbani VIII. manere revocata. Sed quia multi Scriptores præfatam opinionem propugnant, nolo appellare absolute improbabilem, sed solum assero, eam esse tenuiter probabilem, & dubia probabilitatis. Et pro sua opinione citat Cardinalem de Lugo in respons. moralib. l. 4. d. 33. n. 2. Quintanaduennam tom. 1. tr. 9. sing. 3. Baldellum tom. 2. l. 3. d. 34. n. 19. Antonium Escobar Theol. moral. t. 1. l. 6. f. 2. c. 3. problem. 16. n. 144. & c. 16. problem. 3. n. 195. Dianam, & alios. Sed Card. Lugo loc. cit. super hoc nihil habet.

Ratio ipsius est. Quia Urbanus VIII. 1312 expressè revocat omnia privilegia, vivæ vocis oraculo Regularibus concessa, quæ non reperiuntur expressè, ac singulatim scripta in literis Apostolicis sic, ut ex his de illis constet; sed privilegia vivæ vocis oraculo Regularibus concessa, quamvis per alias Bullas in genere confirmata, non reperiuntur scripta in literis Apostolicis, ut per ejusmodi literas constet de illis; ergo privilegia vivæ vocis oraculo Regularibus concessa, quamvis per alias Bullas in genere confirmata, sunt revocata. Minor, inquit, & consequentia sunt evidentes. Quòd autem præfati Pontifices, & præcipuè Urbanus expressè intendat revocare privilegia, quæ non constant ex literis Apostolicis, constat ex motu proprio Urbani, illis verbis: *Cum autem experientia rerum magistrà compertum sit, concessiones, & gratias vivæ vocis oraculo, etiam à S.R.E. Cardinalibus obtentas, & ipsorum manu firmatas, sæpe ab his, in quorum favorem emanarunt, minus canonicè interpretatione exiendi, & perperam in disciplina Ecclesiastica detrimentum executioni demandari; idcirco quantum cum Domino possumus, his & aliis malis occurrere volentes; motu proprio, &c.*

Nam ex his verbis deducitur 1. Pontificem intendere revocationem omnium privilegiorum vivæ vocis oraculo concessorum, ne, dum non constat de terminis formalibus, quibus facta est à Pontifice concessio, illi, in quorum favorem facta est concessio, apponant alios terminos, qui sibi videantur æquivalentes, & sic extendant facultatem ultra mentem Pontificis. Et quidem non est dubium, longè diverso modo fieri interpretationem privilegii, si ap-